

17.3.2024

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

אחרים וזרים בספרות חז"ל

ד"ר איילת הופמן ליבזון | המחלקה לתלמוד ותורה שבעל פה

Others and Strangers in Rabbinic Literature | 09-1090-01

הרצאה	סוג הקורס:
4 (2 ש"ש)	היקף נ"ז:
תשפ"ה	שנת לימודים:
שנתי	סמסטר:
רביעי, 12:00	יום ושעה
בתיאום מראש	שעת קבלה:
ayelet.hoffmann-libson@biu.ac.il	מייל מרצה:
https://lemida.biu.ac.il	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

זהותם של חכמים התגבשה לאורך תקופה ארוכה במרחבים גאוגרפיים שונים. בקורס זה נבחן קבוצות שונות המוזכרות בספרות חז"ל ושכנגדם מגבשים חכמים את הזהות העצמית שלהם: גויים, מינים, עם הארץ, פילוסופים, ועוד.

מטרות/תוצרי הלמידה

1. התלמידים יכירו את המקורות העוסקים באחרים ובזרים בספרות חז"ל ויגבשו תמונה בהירה של ההבדלים בין המקורות השונים והתקופות ההיסטוריות השונות.
2. התלמידים יבינו כיצד התמודדו חכמים בבנושאים ערכיים ותיאולוגיים מושלכים לעתים קרובות על 'אחרים' שונים.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
	הקדמה: זהות ובידול			
1	בין אחרים חיצוניים לפנימיים			
2	דיאלוג עם אחרים כאמצעי לביורור שאלות פנימיות		Kattan Gribetz and Vidas, "Rabbis and Others"	
3	הקשר היסטורי ותרבותי: בין ארץ ישראל לבבל		Gafni, "Various 'Others'"	
	הגוי			
4	הולדת הגוי		רוזן צבי, הופעת הגוי בספרות חז"ל	
5	הגוי כאחר אתני או דתי		Hayes, The Complicated Goy	
6	הגוי בין הלכה לאגדה		Rubenstein, Talmudic Stories, chapter 7	
7	אוניברסליזם ופרטיקולריזם		שרמר, "אחים אחרים"	
	היכרות ואיום			
8	רומא כאחר		Bertholt, "Paradoxical Similarities"	
9	הויכוח על החוק		Hayes, "Barbarians"	
10	פילוסופיה		Labendz, "Epicurean"	
11	תפיסות גוף		Balberg, "Emperor's Daughter"	
12	האימפריה הססאנית		Elman, "Middle Persian Culture"	

			מינים	
	Schremer, "Wayward Jews"		מינים בספרות התנאית	13
	Hayes, "Displaced Self-Perceptions"		מינים בתלמוד הבבלי	14
	בר אשר סיגל, "שוטה שבעולם"		מינים ונוצרים	15
			עם הארץ	
	פורסטנברג, "עם הארץ בספרות התנאית"		עם הארץ בספרות התנאית	16
	Rubenstein, Culture of the Babylonian Talmud, chapter 7		עם הארץ בתלמוד הבבלי	17
			מכשפים	
	לוינסון, "גבולות ומכשפות"		מבט מבפנים	18
	בוהק, "קערות ההשבעה"		מבט מבחוץ	19

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

משקל בציון הסופי	תיאור התוצר
15% מהציון הסופי	הכנה והשתתפות
15% מהציון הסופי	תרגיל
70% מהציון הסופי	מבחן סופי

דרישות הקורס

ההכנה והשתתפות בשיעור הינם חובה. הנכחות בקורס חובה. סטודנטים שיחסירו יותר מ-15% ממפגשי הקורס, לא יוכלו לגשת למבחן.

דרישות קדם

אין דרישות קדם

1. גדעון בוהק, "קערות ההשבעה הבבליות: עבר, הווה ועתיד: על ספרו של דן לוין", פעמים-106 105 (2006), עמ' 253-266.
2. מיכל בר אשר סיגל, "שוטה שבעולם שפיל לסיפיה דקרא': הרקע הנוצרי לסיפור המין בבבלי חולין פז ע"א", סידרא לג (תשפ"א), עמ' 37 – 63.
3. יהושע לוינסון, "גבולות ומכשפות: סיפורי עימות בין רבנים למכשפים בספרות חז"ל", תרביץ עה (תשס"ו), עמ' 295-328.
4. יאיר פורסטנברג, "עם הארץ בספרות התנאית והקשריו החברתיים", ציון עה (תשע"ג), עמ' 287 – 319.
5. ישי רוזן-צבי, "הופעת הגוי בספרות חז"ל", תעודה כו (תשע"ד), 361 – 440.
6. עדיאל שרמר, "אחים אחרים", ראשית 1 (תשס"ט), עמ' 165 – 185.
7. Mira Balberg, "The Emperor's Daughter's New Skin: Bodily Otherness and Self-Identity in the Dialogues of Rabbi Yehoshua ben Hanania and the Emperor's Daughter, *Jewish Studies Quarterly* 19 (2012), pp. 181-206.
8. Katell Berthelot, "The Paradoxical Similarities between the Jews and the Roman Other," in: *Perceiving the Other in Ancient Judaism and Early Christianity*, 2017, pp. 95-109.
9. Yaakov Elman, "Middle Persian Culture and Babylonian Sages: Accommodation and Resistance in the Shaping of Rabbinic Legal Tradition, in *The Cambridge Companion to the Talmud and Rabbinic Literature*, 2007, pp. 165-197.
10. Isaiah Gafni, "Various 'Others' in Rabbinic Literature: Between Babylonia and the Land of Israel," in *Perceiving the Other in Ancient Judaism and Early Christianity*, 2017, pp. 111-120.
11. Sarit Kattan-Gribetz and Moulie Vidas, "Rabbis and Others in Conversation," *Jewish Studies Quarterly* 19 (2012), pp. 91-103.
12. Christine Hayes, " 'Barbarians' Judge the Law: The Rabbis on the Uncivil Law of Rome," in *Legal Engagement: The Reception of Roman Law and Tribunals by Jews and Other Inhabitants of the Empire*, 2021, pp. 455-498.

13. Christine Hayes, "The Complicated Goy in Classical Rabbinic Sources," in: *Perceiving the Other in Ancient Judaism and Early Christianity*, 2017, pp. 147-167.
14. Christine Hayes, "Displaced Self-Perceptions: The Deployment of Minim and Romans in Bavli Sanhderin 91," in *Religious and Ethnic Communities in Later Roman Palestine* (1998), pp. 249-289.
15. Jenny R. Labendz, "'Know What to Answer the Epicurean': A Diachronic Study of the 'Apiqoros in Rabbinic Literature," *HUCA* 74 (2003), pp. 175-214.
16. Jeffrey Rubenstein, *Talmudic Stories: Narrative Art, Composition, and Culture* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1999), chapter 7
17. Adiel Schremer, "Wayward Jews: Minim in Early Rabbinic Literature," *Journal of Jewish Studies* 63 (2013), pp. 242-263.